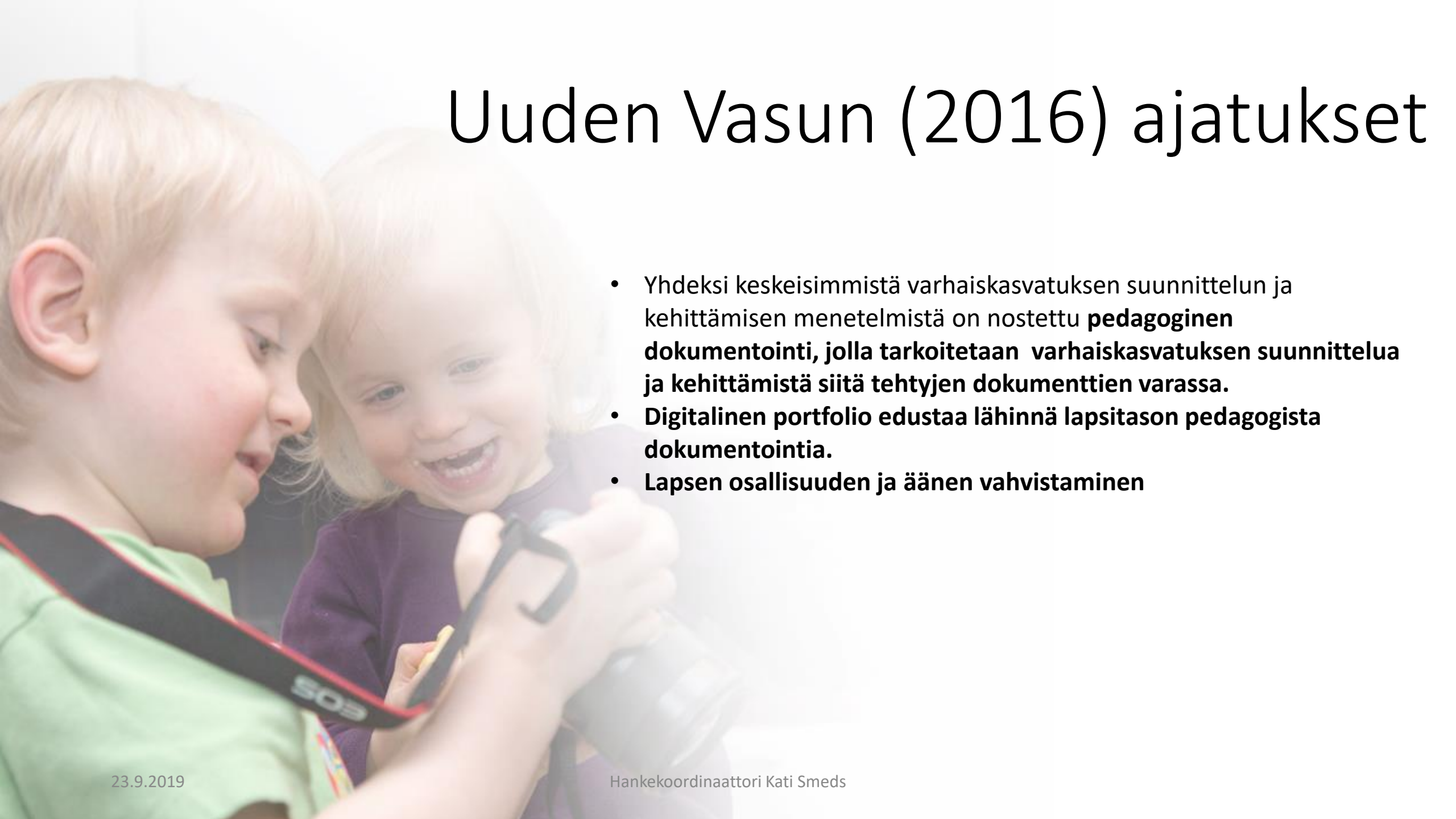
A photograph of two young children, likely in a classroom or playroom. The child on the left is wearing a green shirt and has a black camera strap with '505' written on it. The child on the right is wearing a purple shirt and is holding a camera. They are both looking at something off-camera with interest. The background is a plain, light-colored wall.

(pedagoginen)
dokumentointi
digitaalisissa portfolioissa

Heidi Kajan & Nora Tallus 2019

Uuden Vasun (2016) ajatukset

- Yhdeksi keskeisimmistä varhaiskasvatuksen suunnittelun ja kehittämisen menetelmistä on nostettu **pedagoginen dokumentointi, jolla tarkoitetaan varhaiskasvatuksen suunnittelua ja kehittämistä siitä tehtyjen dokumenttien varassa.**
- **Digitalinen portfolio edustaa lähinnä lapsitason pedagogista dokumentointia.**
- **Lapsen osallisuuden ja äänen vahvistaminen**

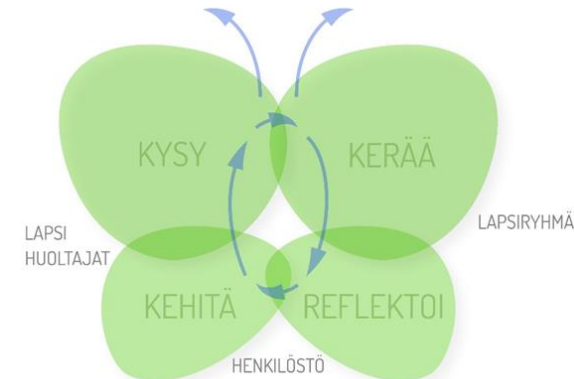

Pedagogisen dokumentoinnin tehtävät:

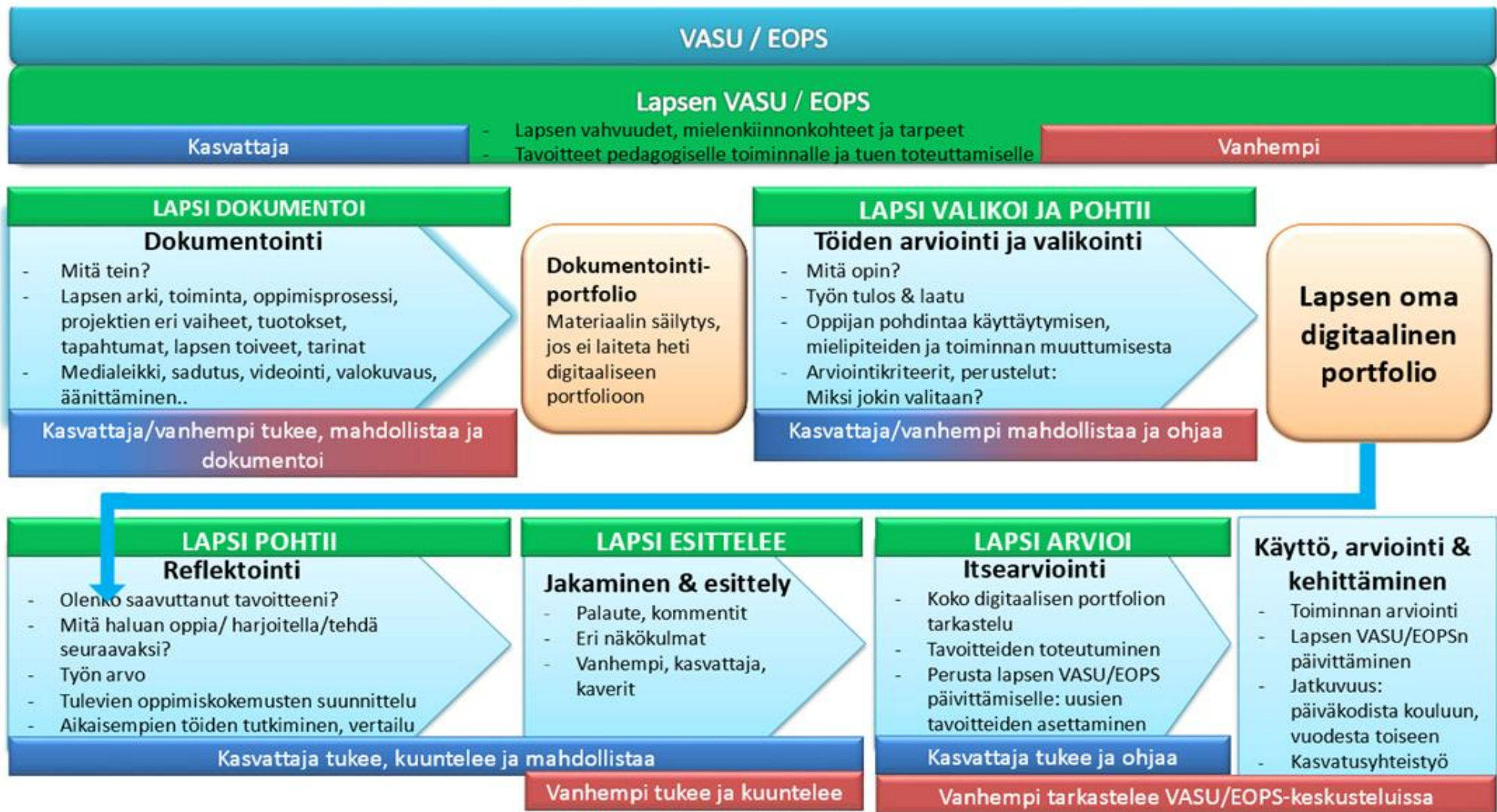
- Toiminnan suunnittelu, arviointi ja kehittäminen dokumenttien pedagogisen prosessoinnin myötä
- Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen
- Yhteisten merkitysten muodostaminen siitä, mikä varhaiskasvatuksessa on tärkeää
- Varhaiskasvattajien ammatillinen kehittyminen
- Demokratian lisääminen varhaiskasvatuksessa

Pedagoginen dokumentointi

- Keräämällä ja tulkitsemalla yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa lapsen kasvusta kertovia dokumentteja (valokuvia, videoita, kuvallisia töitä, tarinoita) **tehdään näkyväksi** lapsen kasvua ja oppimista, arvioidaan ja **kehitetään pedagogista toimintaa**.
- Pedagogisella dokumentoinnilla on vahva tulevaisuusorientaatio (vrt. dokumentoinnin muisteluorientaatio).
- Pedagogisen dokumentoinnin tasot: lapsi ja huoltaja, lapsiryhmä, henkilöstö
- **Kysy-kerää-reflektoi-(suunnittele) kehitä.**

DIGITAALISEN PORTFOLIOTYÖSKENTELYN PEDAGOGINEN MALLI

Diggaa mun digimatkaa - Digga min digiresa

Tekijät: Maria Alanko, Marja Kankaanranta,
Kati Smeds & Karoliina Purola, 2018

DIGITAALISEN PORTFOLIOTYÖSKENTELYN PEDAGOGINEN MALLI

VURO

Lapsen vuoro

Lapsen valmiudet, oppimismotivaatio ja kiinnostus
Tavoitteet: oppimistulokset, osaaminen ja taito, oppimismotivaatio

Lapsen henkilökohtainen kehittyminen

DOKUMENTOINTI

- LAPSET ja AIKUISET dokumentoivat toimintatilusta ja oppimistaan
- AIKUISET mahdollistavat ja tukevat lapsen dokumentointia
- Dokumentoinnin tavoin: teksti, kuunnelu, oppimisympäristöistä, projektiin eri vaiheita, tulkintoja...
- Käsitteellisesti: muistaminen, valtuutus, valtuutus, sisältötyö, sisältötyö, sisältötyö, sisältötyö...

Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

T
U
U
M
A
I
L
U

"VÄLISÄÄNTYYS"

VALIKOINTI

- LAPSET ja AIKUISET yhdessä pyytävät lapsen dokumentoinnin läheisiä valtuuttamaan dokumentit portfolioon
- mahdollistavat lapsen dokumentoinnin jatkamisen
- Vastustaminen: Miksi joku valtuutti?
- Parempiin taitoihin kohdistuu AIKUISET tukevat valtuuttamista perustamalla: lausuntomateriaalia, sisältötyötä

Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

REFLEKTOINTI

- LAPSET ja AIKUISET yhdessä pyytävät lapsen portfolioon läheisiä valtuuttamaan
- KÄYTTÖÄKÄÄN: heidän ja mallin mukaan
- Terveys - tunne - ajatus: MITÄ MIKSI TUNNETTU? MITÄ TUNNETTU? MITÄ JA MIKSI TUNNETTU? MIKSI JA MIKSI TUNNETTU? MIKSI JA MIKSI TUNNETTU?

Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

ESITTELY JA SÄKÄMINEN

- LAPSET kutsuvat portfolioon yhdessä AIKUISET tai muuten LAITTOA lapsen tai valtuuttamaan portfolioon
- ja sen dokumentteja muulla tavoin (dokumentointi) ja oppimistaan: valtuuttamalla lapsen dokumentointia
- AIKUISET kutsuvat lapsen mahdollisuuden esittelyyn

Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

ITSEARVIOINTI

- Nuorisoyhteisöön kutsutaan AIKUISET tukemaan
- Esitellään digitaalisen portfolioin tarkoituksella: kehittäminen, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...
- Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

KÄYTTÖ, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

- Dokumentoinnin tulosten hyödyntäminen lausuntomateriaalin arvioinnissa ja kehittämisessä
- Lapsen VÄLISÄÄNTYKSEN
- Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...
- Oppimista: oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista, oppimista...

ori Kati Smeds

Digitaalisten portfolioiden hyödyt lapsille ja henkilökunnalle

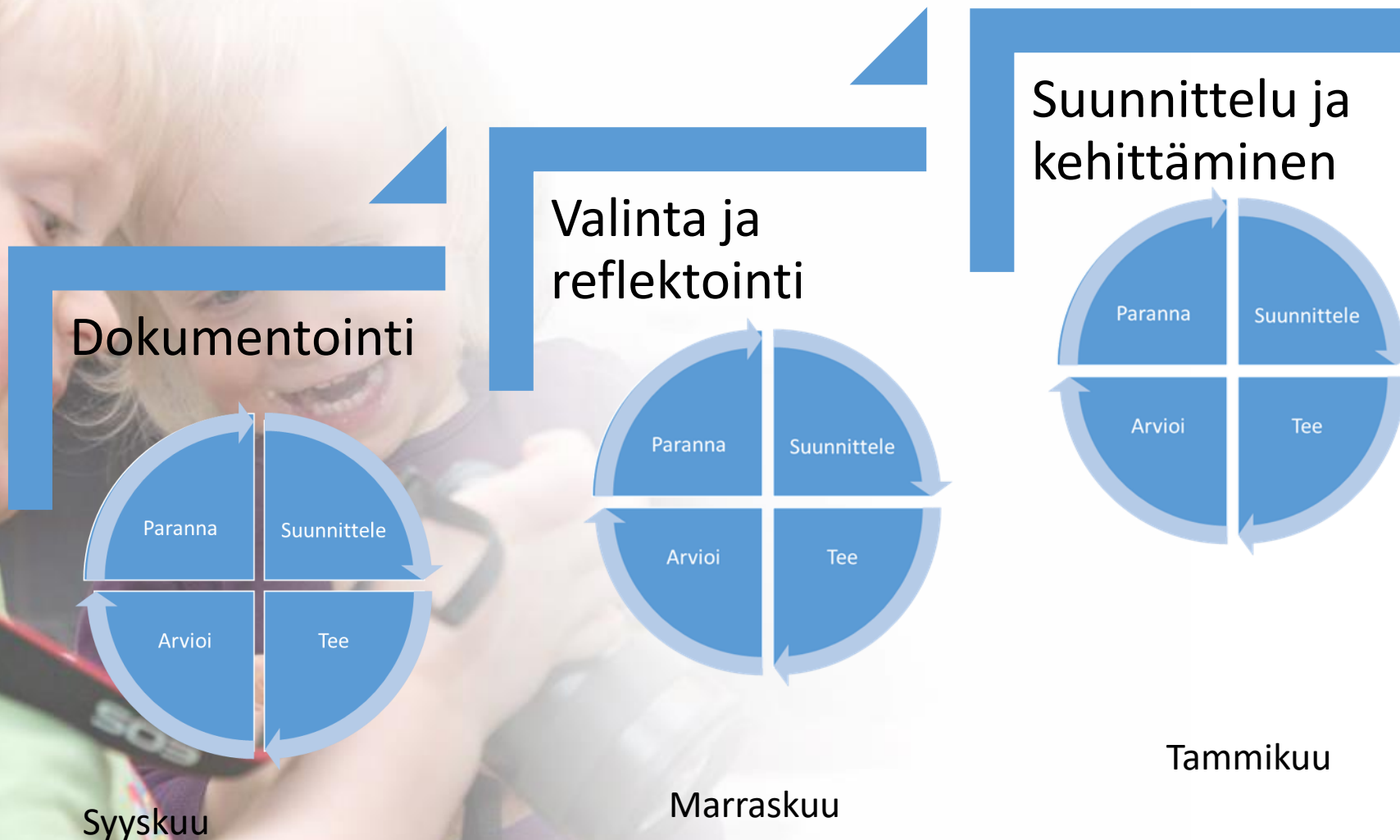
- Tapa saada uusi vasu elämään omassa työssä ja oppia uutta.
- Mahdollisuus vahvistaa sekä lasten että huoltajien osallisuutta varhaiskasvatuksen suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- Opettajien mukaan sekä lasten että opettajan omat reflektio- ja arviointitaidot ovat vahvistuneet.
- Lapsen osallisuuden käsite on avautunut digitaalisen portfolio avulla uudella tavalla.
- Tvt-välineet ovat luontainen osa pedagogista toimintaa.
- Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen seuranta on helpottunut.
- Lapset ovat sitoutuneempia, kun toiminta perustuu heidän mielenkiinnon kohteisiinsa, jotka portfolio on nostanut esille ja joita voi dokumentoida portfolioon.

Digitaalisten portfolioiden käyttöönotto Keravalla

- Ensimmäiset talot aloittivat työskentelyn keväällä 2017, kun muutamat kasvattajat tekivät demoportfolioita lapsille
- Ensimmäiset talot lähtivät mukaan syksyllä 2017
- Henkilöstöä koulutettu lähikoulutusmallilla vuodet 2017-2018
- Koko henkilöstön koulutukset 2019
- Tällä hetkellä kaikissa taloissa, syksyn aikana kaikissa ryhmissä. Tarjotaan kaikille lapsille. (huhtikuu 2019 oli 986 lapsella)

Kehittämiskeleet joko talon tasolla/tiimeittäin tai yksilötasolla kolmessa eri aihealueessa:

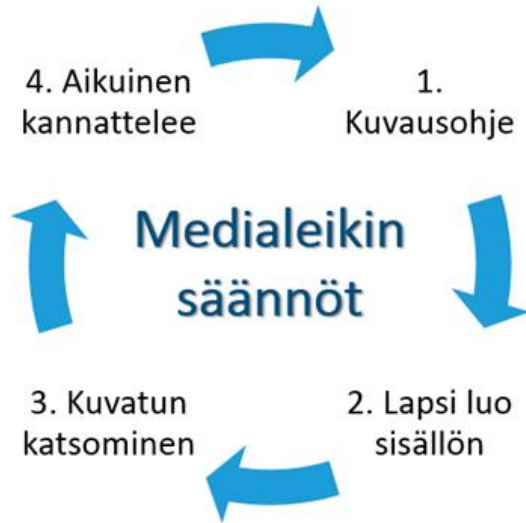

Digitaaliseen portfolion malliin liittyvä kasvattajan osaaminen

- Dokumentointiosaamiseen liittyvät asiat: osattava tukea lasten omaa dokumentointityötä eri ikäisten lasten erityispiirteet ymmärtäen sekä osattava itse tarvittaessa dokumentoida (askel 1)
- Lasten osallisuuden kannatteluun liittyvät asiat: ymmärrettävä kuinka käytännössä otetaan huomioon lasten aloitteita.
- Reflektiiviseen vuorovaikutukseen liittyvät asiat: osattava auttaa lasta sanottamaan omaa toimintaa, tunteita ja oppimista (erit. vo:t) (askel 2)
- Suunnittelu- ja kehittämisosaamiseen liittyvät asiat: pitää ymmärtää miten toimintaa suunnitellaan digitaalisen portfolion varassa (askel 3)
- Työnjaolliset asiat: tärkeää ymmärtää mikä on varhaiskasvatuksen opettajan ja mikä lähihoitajan vastuulla
- Ajankäytölliset asiat: pitää olla kykyä ja ymmärrystä muokata oman ryhmän toimintaa ja aikataulutusta

Mitä dokumentoidaan?

- **Arjen tärkeät kokemukset** (leikit, onnistumiset, työt, tapahtumat) kotona ja päiväkodissa (retkellä, metsässä, kirjastossa jne)
- ”Haluaisitko ottaa tästä kuvat?” ”Haluaisitko, että minä/kaveri/äiti/isä ottaisin tästä kuvan?” ”Mistä sä haluaisit ottaa kuvan?” ”Mikä täällä päiväkodissa on kivaa?” Mistä sä et niin pidä?”
- Tärkeät ihmiset
- Lapsen mielenkiinnon kohteet kotona ja päiväkodissa
- Leopsissa/Pedagogisessa vasussa sovittujen asioiden edistyminen
- Pienryhmien tutkimustulokset
- Muuta mitä?
- <https://peda.net/kerava/varhaiskasvatus/aarten-p%C3%A4iv%C3%A4koti/simpukat/simpukoiden-blogi/viikko-36>

Miten dokumentoidaan?

- Tavoitteena lapsen mahdollisimman suuri osallisuus dokumentoinnissa.
- Digivälineet auttavat intensiivistä, lapsen omaa dokumentointia.
- Digitaaliseen portfolioon voi myös digitoida materiaalia.
- Dokumentointiin palataan esim. medialeikin palautekehän avulla.

Mikä on kasvattajan rooli dokumentoinnissa?

- Lapsen osallisuuden kannattelu.
- Dokumentointivälineiden käytön opettaminen ja pelisääntöjen luominen.
- Laitteista huolehtiminen: laitteet käyttövalmiina, ladattuna ja lapsen saatavilla.

Miten toimii? Miten tehty tällä hetkellä?

- Konkreettinen apu dokumentoimassa: kameran kannattelu jne, hanskojen asennus 😊
- Aivan pienen lapsen (1-2-vuotiaat) lapsen näkökulman tavoittaminen, perässä kulkeminen, maailman tarkastelu lapsen silmin.
- Tarjota mahdollisuus tunnistaa omat dokumentit. Nimilaput? Omat kansiot (järjestetään padin rullalle lapsen kuvat)

Hankkeen jatkokehityksen tulokset ja ideat

- Tallennetaan enemmän lyhyitä videonpätkiä: kertovat enemmän kuin kuvat
- Kuvaamisen harjoittelu ja aloittaminen ohjeistetusta kuvaamisesta: esim. lempileikki
- Päivittäin arjen tilanteissa, mutta varottava ”ylidokumentointia”

- Jatkokehityshankkeessa näkyi vielä vahvasti aikuisjohtoisuus

-> aikuinen havainnoi, aikuinen kuvasi

- Keravalla kasvattajat kokeneet dokumentoinnin helpoimmaksi
- Emojilla merkatut sivustot

- Säännöllisyys ja useat toistot
- Laitteiden saatavilla olo ja mahdollisuus hyödyntää niitä
- Dokumentit kotoa omasta kulttuurista: ylpeys omasta alkuperästä ja identiteetin vahvistuminen
- Lasten omaehtoinen kuvaaminen esitetään päiväkodin toimintaan kuuluvana normaalina toimintana
- Reissuvihko: päivitetään portfoliota tiheään tahtiin päivittäisistä tapahtumista ja hyödynnetään dokumentteja kommunikoinnin tukena
- S2 opettaja dokumentoi ja siirtää omasta tabletistaan dokumentit ryhmien tabletteihin

Millä tasolla tämän tyyppinen dokumentointi toteutuu minun ryhmässäni?

- Missä kunnossa laitteet ja välineet ovat?
- Missä niitä säilytetään?
- Millaisen neuvottelun jälkeen lapsi saa ne käyttöönsä vai ovatko ne vapaasti käytettävissä?
- Ovatko laitteet mukana retkellä, metsässä, pihalla, jumpassa jne?
- Millaisia dokumentointikäytänteitä ryhmässämme on käytössä?
- Miten dokumentointiin palataan? VRT Medialeikin palautekehä.
- Miten tietoisesti teemme (pedagogista) dokumentointia? Olemmeko kirjanneet sen ryhmävasuun ja miten?
- Osaavatko kasvattajat tukea lapsia ja auttaa materiaalin järjestämisessä (lapsikohtaiset kansiot kuvarullalla tms? Siirrot alakansioihin? Dokumenttien pakkaaminen/koostaminen (esim. Pic Collage, iBook, PPT), kuvan, videon ja äänen käsittely?)
- Mitä osaamista ryhmässämme tulisi vielä vahvistaa dokumentointiin liittyen?
- Minkä pienen askeleen voisimme ottaa tämän kevään aikana?

Minkä pienen askeleen meidän tiimimme voisi ottaa tänä keväänä, jotta harjaantuisimme dokumentoinnissa?

Seuraavaksi

- Suunnittele yhdessä tiimin ja esimiehen kanssa oma askeleenne, joka tukee dokumentointikäytäntöjen vakiintumista tiimissäsi.
- Suunnittele koska ja miten arvioitte onnistumista.
- Voit pyytää digitiimiläistä pitämään koulutusta laitteiden käytössä/medialeikissä tmv.:

Digitiimi: Kaija Tanner Keskustan pk

Nora Tallus Kanniston pk

Heidi Kajan Aarre pk

- Harjoiteharjoiteharjoiteharjoite....
- Katso osoitteesta EDU.fi lapsen osallisuutta käsittelevät videot.

A photograph of two young children, one holding a camera, with the word 'Kiitos!' overlaid in the upper right. The child on the left is wearing a green shirt and has a black strap with 'EOS' written on it. The child on the right is wearing a purple shirt and is smiling broadly while holding a camera. The background is a bright, out-of-focus white.

Kiitos!